

vergadering **C178**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 16 maart 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de beoordelingsprocedure voor de toekenning van werkingssubsidies in het Kunstendecreet – 1599 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het herdenken van de bevrijding en het levend houden van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog – 1732 (2022-2023)	4
VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de toekomst van cultuurhuis de Warande in Turnhout – 1757 (2022-2023)	8
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de toekomst van de Boekenbeurs en de geregementeerde boekenprijs – 1850 (2022-2023)	16

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de beoordelingsprocedure voor de toekenning van werkingssubsidies in het Kunstendecreet – 1599 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Goedemorgen minister-president en collega's, de beoordelingsronde voor de meerjarige werkingssubsidies die in het kader van het nieuwe Kunstendecreet werden toegekend in het voorjaar van 2022 ligt al enige tijd achter ons. Op donderdag 30 juni 2020 hield deze commissie een gedachte-wisseling over de verdeling van de werkingssubsidies op basis van het Kunstendecreet. Het verslag is terug te vinden in parlementair document nr. 1383. De minister kondigde toen aan dat de administratie al begonnen was aan de evaluatie van de hele beoordelingsprocedure. Gebruikelijk maakt ook de sector een uitgebreide evaluatie van het hele beoordelingsproces met aanbevelingen voor bijsturing van het decreet, het uitvoeringsbesluit, het draaiboek, kortom het hele beoordelingsproces.

We vernemen dat de sector zijn huiswerk klaar heeft en conclusies heeft geformuleerd na de uitgebreide bevraging van de kunstenorganisaties. Het lijkt ons dan ook een goed moment om een jaar na de beoordelingsronde deze evaluatie in dit parlement te bespreken.

Minister, is de aangekondigde evaluatie door het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) van de beoordelingsprocedure in uitvoering van het nieuwe Kunsten-decreet afgerond? Indien niet, waarom niet en wanneer zal ze wel gefinaliseerd zijn?

Kunt u toelichting geven bij de belangrijkste vaststellingen en aanbevelingen van het departement over de meest recente beoordelingsronde in het kader van het Kunstendecreet?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, mijn departement is inderdaad snel gestart met de procesevaluatie van de beoordelingsprocedure binnen het Kunstendecreet. In de periode van eind november tot begin januari werden enquêtes afgenomen bij de verschillende betrokkenen binnen het beoordelingsproces. Niet alleen de aanvragers, maar ook de beoordelaars, de voorzitters van de commissies en de medewerkers van de administratie hebben de procedure omkaard.

De eerste stap binnen die evaluatie is dus afgerond. Momenteel werkt het departement aan de verwerking en de verdere uitdieping van de enquêteresultaten. In dat kader zullen in de loop van deze maand nog enkele bijkomende focusgroepen worden georganiseerd, waarbij de bevindingen uit de enquête worden afgetoetst, en waar mogelijk ook toekomstgerichte verbeteringen zullen worden geformuleerd.

De focusgroepen zullen concreet ingaan op een aantal thema's die uit de enquêtes naar voren komen. Daarvoor gaat het departement met een tien- à twaalfstal aanvragers, beoordeelaars, voorzitters en medewerkers van de administratie aan tafel zitten. Eind maart 2023 zal de evaluatie normaal gezien gefinaliseerd zijn.

Ik kan nog geen resultaten meedelen, maar tijdens de eerste commissievergadering na de paasvakantie zullen we daarover ten gronde kunnen discussiëren, denk ik.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Dank u wel, minister-president, voor de toelichting bij dit proces.

Ik ben benieuwd naar het verdere verloop en vooral naar de resultaten. Ik hoop dat we hier in het parlement na de paasvakantie eventueel ook een hoorzitting met de sector kunnen organiseren. Maar dat zullen we zelf verder oppikken in deze commissie.

Bedankt voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het herdenken van de bevrijding en het levend houden van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog – 1732 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Marius Meremans

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister-president, ik moet zeggen dat ik al een aantal jaren de herdenkingsactiviteiten in Nederland met betrekking tot Bevrijdingsdag in de Tweede Wereldoorlog volg. Ik heb vorig jaar deelgenomen aan het toen nog kersverse initiatief van de 8 meibeweging in Breendonk, waar er onverwachts veel volk was en waar toch echt een gevoel leefde dat wat in Nederland kon en waar mensen klokslag op het juiste moment allemaal stilstaan voor een minuut stilte, waar er ontzettend veel culturele activiteiten zijn en insteken om en rond de begrippen vrijheid en herinnering ... Gezien wat er bij ons beweegt in Vlaanderen en omdat er bij onze noorderburen al heel lang een sterke traditie is en 8 mei destijds ook bij ons een nationale feestdag was, wil ik met u van gedachten wisselen over die herdenking van de bevrijding en het levend houden van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog.

Ik had deze vraag uitgesteld in de hoop dat we al een debat konden hebben over ons voorstel van resolutie in de andere commissie. Helaas is dat door stikstofperiodes uitgesteld. Maar ik vind het toch belangrijk om ze nu te stellen, omdat er ondertussen in eigen land al heel wat culturele activiteiten worden georganiseerd, van pianoconcerten tot een hele hoop artistieke en culturele activiteiten.

In 1987 werd in Nederland het Nationaal Comité 4 en 5 mei opgericht, dat die nationale herdenking van 4 mei, de Bevrijdingsdag in Nederland, organiseert en coördineert, en ook de educatieve projecten die daarmee samenhangen, namelijk de publiekscampagnes, onderzoek et cetera uitwerkt. Het werkt daarvoor samen met verschillende actoren, en zoals gezegd gaat het echt over zingen van het herdenken en het vieren en levend houden van wat er gebeurde in de Tweede Wereldoorlog. Het gaat over het historische element en het algemene belang van rechtvaardigheid, democratie en vrijheid in de samenleving.

Het is een heel verhaal, maar de belangrijkste insteek van deze vraag vandaag ten aanzien van u, is toch het artistieke. In een samenleving die heel vaak steeds meer

lijkt te polariseren, is het belangrijk om te blijven streven naar die principes van democratie, rechtvaardigheid en vrijheid. En als je dan ziet dat in die 8 meicoalitie verschillende mensen zitten die nabestaanden zijn van partizanen en zelf nabestaanden zijn van joodse families die in het culturele en academische veld bijzonder actief zijn en het voortouw nemen, dan denk ik dat het interessant is om te kijken hoe we daar vanuit die artistieke hoek de nodige ondersteuning en het nodige kader kunnen bieden.

En vandaar mijn vragen, minister-president. Kent u de 8 meicoalitie? Hoe kijkt u naar dat initiatief en dan vooral naar wat daarrond spontaan opborrelt, niet alleen wat betreft de doelstellingen, maar ook wat betreft het hele culturele aspect?

Kent u het Nederlandse Nationaal Comité 4 en 5 mei? Staat u er eventueel voor open om erover na te denken om in Vlaanderen een gelijkaardig initiatief op te richten zoals dat Nederlands Nationaal Comité, zodat ook die organisatorische en coördinerende rol kan worden opgenomen?

Kunt u ons toelichten hoe u vanuit het beleidsdomein Cultuur mee werk wilt maken van de principes democratie, rechtvaardigheid, vrijheid en een minder gepolariseerde samenleving, net in het kader van deze toch wel culturele herdenking van de Tweede Wereldoorlog?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het 8 meicollectief is me bekend, net als het Nederlands Nationaal Comité 4 en 5 mei. Er is op dit moment geen contact geweest met het 8 meicollectief, en bij mijn weten is er vanuit dat collectief ook geen vraag naar ons toe gekomen. Vanuit het departement Cultuur plannen we geen initiatieven daarrond.

Ik zou toch even willen aanstippen dat er in de maatschappelijke praktijk een grotere drive is voor de herdenking van de concrete bevrijding door de geallieerden. Hoewel 8 mei 1945 als historisch moment een belangrijke dag is, lijkt in Vlaanderen de herdenking en het levend houden van de herinnering aan de bevrijding in september 1944 een grotere weerklank te vinden in tal van lokale en bovenlokale initiatieven. Ook in Nederland is het overigens in de eerste plaats de bevrijding die wordt herdacht. Zuid-Nederland werd eveneens in september 1944 bevrijd, maar nadat de geallieerde opmars met de operatie Market Garden tot stilstand kwam, zou de rest van Nederland bezet blijven tot de definitieve en onvoorwaardelijke overgave van nazi-Duitsland in mei 1945.

Het is die herinnering die in Nederland aangehouden wordt, 4 mei, de dag waarop de Duitse troepen in Nederland capituleerden en 5 mei, de dag waarop heel Nederland officieel bevrijd werd, al zou de effectieve en totale bevrijding van Nederland gefaseerd duren tot midden juni 1945.

Voor het eventueel opschalen en coördineren van de initiatieven die uit de gemeenschap komen, wordt in de eerste plaats gekeken naar het gemeenschapsleven zelf, dat daarvoor al dan niet een beroep kan doen op het aangeboden ondersteuningsinstrumentarium van het departement Cultuur. Het staat iedereen vrij om zich te organiseren en initiatieven te ontwikkelen zoals dat al in ruime mate en langere tijd gebeurt voor de talloze herdenkingen van de bevrijding van Vlaanderen in september 1944. Ik denk dan aan de vele bevrijdingsfeesten die jaarlijks in september plaatsvinden in de Vlaamse gemeenten en steden. Vanuit het departement Cultuur gaan we hierin evenwel geen verder initiatief ondernemen, net zomin als we voor andere spontane en organische sociale activiteiten de rol van instigator op ons nemen.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Dank u wel, minister-president, voor uw antwoord, dat heel duidelijk is, maar ik vind het tegelijkertijd bijzonder jammer. Hier komt iets van onderaan dat zeer organisch groeit, waarbij verschillende mensen uit verschillende hoeken elkaar vinden: academici die sterk cultureel gericht zijn, mensen die zelf wortels hebben in het hele verhaal van de Tweede Wereldoorlog vanwege de geschiedenis van hun families. Zij vinden elkaar en beginnen naar Nederlands voorbeeld een oud verhaal waar een feestdag rond heeft bestaan, nieuw leven in te blazen. Daar zit veel enthousiasme, veel creativiteit achter, en u zegt dat ze binnen het bestaande kader, net zoals bevrijdingsfeesten enzovoort, een beroep kunnen doen op u, maar dat u niet meer gaat doen. Dat vind ik eigenlijk wel jammer, zeker als je ziet wat de impact en de culturele, coördinerende, en organisatorische rol van het Nationaal Comité in Nederland is. Ik zou het fantastisch vinden mocht de Vlaamse regio, mocht u als minister-president zeggen dat u het mooi zou vinden als we naar zoiets zouden evolueren, dat u daarover gaat nadenken en dat u met die mensen gaat samenzitten om te kijken hoe u dat mogelijk kunt maken. Dat lijkt me een houding die van meer openheid zou getuigen.

Mijn oproep aan u is om die mensen eens uit te nodigen, al die mensen die nu in kaart aan het brengen zijn wie die verzetsstrijders waren, wat hun rol was in ons land, in ons Vlaanderen, welk verschil zij gemaakt hebben en hoe zij in beeld worden gebracht. Het feit dat we heel veel van die mensen gewoon niet kennen, zegt genoeg. Ook op educatief vlak is dat ongelooflijk belangrijk. Ik blijf toch echt wel op mijn honger zitten. U zegt dat het bestaat en dat dat goed is, dat u hun een kader geeft en dat u ze verder laat doen. Ik denk dat we van een minister-president toch wel meer mogen verwachten dan dat.

Mijn expliciete vraag aan u is om de mensen uit Nederland eens te ontmoeten om te kijken hoe zij dat doen en welke inspiratie we eruit kunnen halen en langs de andere kant, de mensen van 8 mei te ontmoeten en te kijken of we daar iets meer van kunnen maken. Dat is uiteraard niet tegen wat er al gebeurt rond de bevrijdingsfeesten, maar het maakt het mogelijk om die belangrijke waarden en ook die herdenking toch op te schalen en de plaats te geven die het ook historisch en maatschappelijk verdient. Vandaar mijn expliciete vraag om die contacten op te nemen en toch te heroverwegen om hier anders, meer actief, meer coördinerend, en meer open mee om te gaan.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Ik moet u gelijk geven, minister-president. De traditie om de bevrijding te vieren, was altijd sterker dan die om de capitulatie van Duitsland te herdenken, zelfs toen al, in de kringen van het verzet. Het lijkt me dan niet meer dan logisch dat we aan die traditie vasthouden. We hebben daar trouwens in Sint-Niklaas ieder jaar ook een geweldig feest rond, de Vredesfeesten, Villa Pace, waar iedereen steeds welkom is.

Begrijp me niet verkeerd: ik heb niets tegen het feit dat de overwinning op het nationaalsocialisme en het fascisme herdacht wordt. Maar we mogen binnen de historische context en zeker wanneer er continu met het begrip democratie wordt geschermd, toch ook niet blind blijven voor het feit dat 8 mei 1945 misschien wel voor West-Europa de definitieve overwinning van de democratie op totalitaire systemen betekende, maar voor tientallen miljoenen inwoners van Centraal en Oost-Europa 8 mei een nieuw einde van de politieke vrijheid en een voorzetting van een totalitaire dictatuur betekende, die nog maar liefst 45 jaar zou aanhouden. Pas bij de omwenteling in 1989, bij de val van het communisme in Europa, kwam de echte bevrijding voor heel Europa.

Ik zou willen afsluiten. Met dat laatste gegeven in het achterhoofd vind ik het heel wrang om dan het volgende te lezen op de PVDA-webstek Solidair, in samenwerking met de 8 meicoalitie: "Het verzet speelde een grote rol in de overwinning maar men moet ook vooral de rol van de communisten onderstrepen die, veel meer dan wie ook, hebben bijgedragen aan de strijd voor de democratie, te beginnen met de staat die toen symbool stond voor de communisten, de Sovjet-Unie." Iets verder staat er dat het duidelijk is dat 8 mei niet als feestdag hebben, de opoffering vergeten is van miljoenen mensen, verzetsstrijders, vakbondsmensen, democraten, patriotten, antifascisten en vooral – onderstreept – communisten. Sorry, maar daar distantieer ik mij volledig van.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Los van wie allemaal achter 8 mei zit, denk ik wel dat de vraag van collega Almaci terecht is. Wat de historistische redenen ook zijn – daar zijn ongetwijfeld veel verklaringen voor –, het is wel een realiteit dat wij de namen van collaborateurs in Vlaanderen beter kennen dan die van de verzetsstrijders. Ik wil de oproep ondersteunen om na te denken en samen te zitten over op welke manier we 8 mei beter kunnen herdenken. Je ziet ook dat dat steeds meer begint te leven, bijvoorbeeld ook op twitteraccounts als die van Dany Neudt, waar hij die verzetshelden onder de aandacht brengt. Dat leeft vandaag, zij het niet bij heel de bevolking, maar het leeft wel. Ik denk dus dat het verstandig zou kunnen zijn om daar toch op in te gaan.

Marius Meremans (N-VA): Ik ga zelf ook nog even aansluiten. Mevrouw Almaci verwijst naar de 8 meicoalitie. Ik heb die website eens geopend. Soms zegt men van de Vlaamse Regering dat zij bepaalde zaken gebruikt – ik verwijs naar de canon of 'Het verhaal van Vlaanderen' – om politieke doeleinden te bereiken. Dan zie ik bij de 8 meicoalitie onmiddellijk: "extreemrechts viseert ook jou" in het rood staan. Er staat duidelijk in: "Samen pakken we de strijd tegen de opkomst van extreemrechts in handen." Ik houd niet van extreemrechts, maar ik houd ook niet van extreemlinks. Ik vind het met andere woorden een beetje raar dat die 8 meicoalitie onmiddellijk in één richting wordt geduwd. Daar zitten dus toch wel wat andere dingen bij dan louter alleen een herdenking. Ik denk dat een herdenking er moet zijn om te zeggen dat geen enkel totalitair regime soelaas of enige hoop of enig perspectief voor de mensheid biedt.

Wat betreft mei: ik verwijs naar mijn eigen stad, waar een jaarlijkse herdenking telkens in september plaatsvindt. Waarom? Omdat mensen zich dat herinneren. Ik verwijs opnieuw naar 'Het verhaal van Vlaanderen', waarin Tom Waes iets vertelt over zijn vader. Mensen herkennen die septemberdagen, omdat ze toen in contact kwamen met de geallieerde soldaten. Het lijkt me dus logisch dat ook lokaal hier en daar herdenkingen zullen ontstaan rond die septemberdagen van de bevrijding. Maar in elk geval hoop ik dat alles sereen verloopt en dat we dat dan niet gaan gebruiken om een bepaald statement te maken. Dat zou ik erg vinden. Ik vind het ook een beetje jammer dat die 8 meicoalitie blijkbaar toch een beetje die richting uit gaat.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik heb weinig toe te voegen aan mijn antwoord van daarnet. Er is natuurlijk vrij initiatief in Vlaanderen. Ik begrijp niet dat, als er een vrij initiatief wordt genomen, er dan onmiddellijk naar de overheid wordt gekeken om dat te ondersteunen. Ik heb daar op dit vlak geen enkele ambitie toe. Als die mensen ons willen zien: mijn deur staat altijd voor iedereen open. Wij hebben ons subsidie-instrumentarium, en als ze daar een beroep op kunnen doen, zal hun aanvraag in objectiviteit worden behandeld, net als alle andere aanvragen. Maar daar houdt het, wat mij betreft, op.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik kan alleen maar eindigen met het feit dat ik betreurt dat er twee dingen door elkaar worden gehaald. Ik heb een oproep gedaan om te kijken hoe men in Nederland met het Nationaal Comité, – dat in 1987 werd opgericht, lang nadat de feestdag een feit was –, de viering van de bevrijding en de nationale herdenking organiseert en coördineert. En ook in Nederland is er, naast de herdenking van de bevrijding en de capitulatie, ook het gegeven van het actief levend houden van bepaalde waarden rond vrijheid en democratie. Ik kan mij heel goed voorstellen dat sommige collega's zeggen dat ze het moeilijk hebben met extreemrechts. Natuurlijk is het een overwinning geweest op het fascisme. Als dat geen extreemrechts is, wat dan wel? (*Opmerkingen van Filip Brusselmans*)

Dat is de Tweede Wereldoorlog geweest. Je mag dat noemen zoals je wilt, maar de nazi's waren fascist. Blijkbaar voelen sommigen zich daardoor aangesproken. Ik vind dat opmerkelijk.

Ik ga afsluiten met die oproep nog eens te herhalen. Er gebeuren heel veel culturele activiteiten. Een Vlaanderen dat wil excelleren – en we gaan het daar straks ook over hebben in het kader van de Warande – zou actief kunnen nadenken over hoe we dat kunnen coördineren en organiseren in plaats van gewoon te zeggen dat we het aan anderen overlaten. Ik zou willen vragen om eens over het muurtje te kijken naar Nederland. Ik zou heel graag als commissie het Nationaal Comité ook eens willen uitnodigen. Ik hoor dat u zegt dat, als ze naar jullie komen, jullie daar dan, binnen het bestaande kader, voor openstaan. Ik hoop dat de vele activiteiten die dit jaar plaatsvinden, niet worden weggeduwd vanwege een bepaalde inspiratie, maar echt op hun merites worden bekeken, want ik denk dat dit wel eens meer zou kunnen leven dan sommige collega's hier vandaag aanvoelen. En ik hoop dat er dan ook de flexibiliteit is om te kijken hoe we daarin een faciliterende rol kunnen spelen, dus verder dan de boodschap om gebruik te maken van de subsidies.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de toekomst van cultuurhuis de Warande in Turnhout – 1757 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Marius Meremans

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Deze vraag is mij zwaar te moede. Een aantal maanden geleden hebben we hier een gesprek gehad over het Suske en Wiske Museum. In de marge van dat gesprek heb ik zelf een aanvullende bemerking gemaakt dat het debat over wie wat doet na de interne staatshervorming toch een aantal vragen oproept met betrekking tot de uitzonderingen die er nog waren nadat bij de provincies de bevoegdheid voor Cultuur is verdwenen. Provinciaal werd dit afgebouwd, met één uitzondering waarvoor men nog geen oplossing had gevonden, namelijk de Warande.

Vandaag is die prachtige cultuurtempel, die excelleert en op een heel warme manier ingebed is in zijn omgeving, die een regionale uitstraling heeft, simpelweg door foute keuzes en het onoordeelkundig aanvoelen van wat er in het cultuurhuis zelf leeft, in een situatie terechtgekomen waarbij men niet gewoon maar vier staf-medewerkers heeft verloren. Wat mij betreft, is er ook heel weinig gevoeligheid voor de realiteit op de werkvloer en onder het personeel. U hebt de artikels in De

Standaard, Gazet van Antwerpen en vandaag in De Morgen kunnen lezen, en daarin stelt men: 'Waar moet het naartoe met de Warande?' en: 'Te groot voor Turnhout, te klein voor Vlaanderen'. Dat laatste is blijkbaar een uitspraak van iemand uit uw kabinet.

De berichten over het ontslag van een deel van de personeelsploeg verontrusten, maar wat nog meer verontrust is het totaal gebrek aan perspectief en visie. Waar wil men naartoe na 2024? Dat is ongelooflijk spijtig, want we hebben hier een cultuurhuis dat de uitstraling van de regio zwaar overstijgt. Het was een autonoom provinciebedrijf; er waren intern sterke mensen – twee sterke dames – aanwezig, maar die hebben er intussen zelf de brui aan gegeven, omdat er een Europese aanbesteding is uitgeschreven, die is terechtgekomen bij een externe firma, C-lever. Daar werken drie mensen die het cultuurhuis niet kennen. Bij de aanbesteding was de cultuurthematiek blijkbaar ook geen onderdeel. Herinner u mijn gesprek van vorige week over wie we in de toekomst voor het departement zullen aanwerven.

De provincies zijn dus niet langer bevoegd voor het cultuurbeleid. Voor de Warande zou er een oplossing worden gezocht. Daarvoor hebt u zich een jaar geleden geëngageerd in uw antwoord op een andere vraag. Tot op vandaag is die er niet. De uitzondering voor de Warande blijft bestaan en blijft in beheer van de provincie. Dit dossier moet tegen 2024 worden afgerond. Het is een groot vraagteken wat er daarna zal gebeuren.

De rol van C-lever roept veel vraagtekens op. Op het terrein zijn er drie externe managers, die geen voeling hebben met het cultuurhuis. De malaise is compleet. Er is een stadsbestuur dat wel wil, maar de draagkracht is er niet groot genoeg om iets van die omvang te ondersteunen. De detachering van personeelsleden wordt zomaar afgesloten zonder dat er verregaand is nagedacht over wat dan de toekomst is van die mensen. Dat is ontzettend jammer.

De Warande is een cultuurhuis dat recent nog is gevierd omdat het vijftig jaar bestond. Het heeft een uitmuntende reputatie en bereik. We zouden dat moeten koesteren. De nood aan een structurele oplossing is groot. Daarom heb ik, minister-president, deze vraag ingediend. Ondertussen heb ik steeds meer informatie van achter de schermen gekregen. Het lijkt een stuurloos schip, maar dan wel een met drie externe managers, die blijkbaar alle drie ofwel niet sturen ofwel het in een andere richting uit sturen. Hetzelfde geldt voor de rol van de provincie en alle betrokkenen hierbij.

Hebt u kennis van de situatie op de werkvloer? Hoe kijkt u naar de hele evolutie in dit dossier, ook gezien uw eerdere uitspraken in deze commissie op eerdere vragen?

Ik heb u gevraagd of u contact hebt gehad met de stad en de provincie omtrent dit dossier. Ik weet dat die contacten er zijn geweest. Kunt u daar wat meer over vertellen? Welk resultaat hebben deze gesprekken opgeleverd? Hoe loopt het verder met die contacten, ook over het perspectief voor de Warande?

Op 14 november 2019 hebt u gezegd dat u naar een interregionale of bovenlokale oplossing zou zoeken. Wat is de stand van zaken inzake dit dossier?

Meer algemeen, minister-president, denk ik dat als we het menen met onze wens dat organisaties een bepaald niveau bereiken, we dan ook vanuit het departement Cultuur, maar ook vanuit de commissie Cultuur moeten nadenken over hen die vandaag tussen wal en schip vallen. De Warande is daar helaas een goed voorbeeld van. Maar los daarvan is er ook het feit dat een fantastische werkplek vandaag een nachtmerrieomgeving is geworden voor de medewerkers. Op een plek waar je zou kunnen verwachten dat men vertrekt vanuit een bepaalde visie over de richting

waar het cultuurhuis naartoe moet, is er geen enkel kompas meer. Die twee elementen, met betrekking tot de omgang met de medewerkers en met betrekking tot waar men naartoe wil, zou ik toch ook aan u willen voorleggen. Op basis waarvan neemt men de beslissingen om detacheringen et cetera stop te zetten? Op basis waarvan gaat men een bepaalde richting uit? Dat moet toch ergens in een visie of een kader passen. Is dat zo, en zo ja, welk?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik moet zeggen dat ik de Warande een warm hart toedraag. Ik heb jarenlang een abonnement gehad op de Warande, dus ik ken het huis redelijk goed.

Ik zal de drie vragen gezamenlijk beantwoorden. Zoals u ook aangehaald hebt, heeft de Warande een bijzondere positie in het culturele veld. Het is inderdaad een autonoom provinciebedrijf, dat beheerd wordt door de provincie Antwerpen. Dus als er vandaag problemen zijn met personeel of zo, dan kunt u wel alles in mijn bakje leggen, maar dan is het eerst en vooral de provincie als voogdijoverheid en de bestendig afgevaardigde in kwestie die daarop moet worden aangesproken. De Vlaamse Gemeenschap ondersteunt de Warande op dit ogenblik op geen enkele structurele wijze. We zijn dan ook geen toezichhoudende overheid.

Maar er zijn inderdaad verschillende contacten over dit dossier, zowel met de provincie Antwerpen als met de stad Turnhout. Dit dossier werd de voorbije maanden en jaren al meermaals besproken, onder andere recent nog – ik denk twee weken geleden – met de schepen van Cultuur van de stad en met de burgemeester.

Er wordt een oplossing gezocht voor de Warande en zoals ik ook in 2019 aangaf, wordt er gekeken naar een bovenlokale oplossing. Ik denk dat dat echt iets is dat een regionale uitstraling heeft: het is hét cultuurcentrum van De Kempen, om het zo maar te zeggen. Ik denk dat we op die schaal moeten kijken. Er zijn contacten, er zijn pistes. U weet hoe dat gaat in moeilijke onderhandelingen. Ik ga daar nu nog niet te veel over zeggen, maar ik trek het mij wel aan, dat dossier, ook al zijn we geen voogdijoverheid. Want ik vind de Warande in het culturele leven in Vlaanderen een belangrijke schakel. Ik denk niet dat we dat op Vlaams niveau moeten tillen, ik denk dat we daar een bovenlokale oplossing in De Kempen voor moeten zoeken. Dat is de piste die we op dit moment met het stadsbestuur van Turnhout aan het bewandelen zijn.

Maar neem van mij aan dat mijn engagement daarin groot is om het dossier tot een goed einde te brengen. Want daarvoor ligt de Warande mij te nauw aan het hart.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister-president, sta mij toe te zeggen dat u hier uw engagement hebt hernieuwd. En dat is belangrijk. Mijn opmerkingen over personeel gingen uiteraard niet over u. U bent daar heel duidelijk in geweest; u verwijst daar naar de bestendig afgevaardigde als verantwoordelijke.

Maar ik stel vast dat onze bestuurder die in de raad van bestuur informatie opvraagt in het kader van de openbaarheid van bestuur, die info heel moeilijk te pakken krijgt. Voor zij die nu willen bekijken hoe we kunnen nadenken over een oplossing, verloopt dat allemaal bijzonder moeilijk.

Het is op dit moment een autonoom provinciebedrijf. U zegt dat we met de stad bekijken hoe we een bovenlokale oplossing kunnen vinden. In De Standaard van vorige week lees ik dat Kathleen Helsen, de verantwoordelijke gedeputeerde, zegt: "Vlaanderen heeft beslist de culturele bevoegdheid weg te nemen bij de provincie.

Het is dus Vlaanderen dat beslist.” U spreekt over een bovenlokale oplossing. Is dat dan die subsidie als bovenlokaal cultuurproject? Wat is dat dan specifiek? Want vanaf 2024 is het onherroepelijk gedaan bij de provincie. Kunt u daar wat meer inzicht in geven?

Het is belangrijk dat die contacten verder gaan. Het is belangrijk dat bestuurders inzichten krijgen in de dossiers. Maar ik denk dat hier ook gewoon sprake is van een aantal beslissingen die het gevolg zijn geweest van een olifant in een porseleinkast ten aanzien van het personeel, ten aanzien van de werking van de Warande. Dat is een heel stuk van mijn vraag dat niet beantwoord is.

De vraag hoe de drie bestuurders van C-lever zijn omgegaan met het bedrijf en hoe de beslissingen rond die detachering genomen zijn, verdient toch wel verder onderzoek. Je ziet dat diegenen die met jarenlange diensten de Warande hebben gebracht naar waar men vandaag staat, er ofwel zelf de brui aan gegeven hebben ofwel bedankt worden, zonder dat ze weten waar ze terechtkomen, of zonder dat Turnhout een alternatief kan geven met vergelijkbare expertise. Dan is dit gewoon slecht bestuur, en wordt er met het personeel omgegaan op een manier die niet van deze tijd is. Met de botte bijl zijn er een aantal zaken beslist. Daar blijven veel mensen op hun honger zitten, niet het minst de andere gerenommeerde cultuurcentra, die met grote ogen kijken hoe dit eigenlijk mogelijk is, dat die expertise zo wordt verkwanseld.

Wordt er onderzoek gedaan naar hoe het zover is kunnen komen? Hoe was die opvolging mogelijk? Is dat een element waar men naar kijkt, gezien het imbroglío, de chaos op het terrein, en het feit dat de organisatie artistiek praktisch onthoofd is?

Dus wat betekent een bovenlokale oplossing? Is dat een subsidie als bovenlokaal cultuurproject? Of wilt u de uitzondering toch behouden? En hoe reageert u op wat mevrouw Helsen in de krant heeft gezegd, dat het Vlaanderen is dat beslist?

En dan is er het perspectief voor de medewerkers. Kan er op een andere manier met hen worden omgegaan?

De voorzitter: Mevrouw D’Hose heeft het woord.

Stephanie D’Hose (Open Vld): Mijn tussenkomst zal minder uitgebreid zijn.

Ik denk dat alle collega’s het erover eens zijn dat dit een moeilijk dossier is. In de vorige legislatuur wisten we dat ook al. Niemand kan toveren om een nieuwe overnemer te vinden voor de Warande. Dus hebben we dat toen voorlopig even geparkeerd. Ik denk dat iedereen het ermee eens was, om in de tussentijd een andere oplossing te kunnen vinden.

Wat is het grote probleem in dit verhaal? Zelfs al is Turnhout een centrumstad – ze staan op de lijst van de centrumsteden – toch is de stad te klein om een cultureel centrum over te nemen. Daarin zit de crux. Als we het hele verhaal van interne staatshervormingen bekijken – en ik ga ervan uit dat we dat in de volgende legislatuur verderzetten –, dan hoop ik dat het dossier fusies ook kan worden verdergezet. Want dit voorbeeld toont hoe kleine besturen heel moeilijk kunnen instaan voor bepaalde infrastructuren. Kijk maar naar Zulte met het Raveelmuseum. Dat was net hetzelfde probleem. Idem dito met het Suske en Wiske Museum.

Dit zal voor de volgende legislatuur zijn. Ondertussen kun je niet anders dan zoeken naar een bovenlokale en regionale oplossing, omdat de Warande, hoe graag we ze ook zien, geen Vlaamse instelling is. We moeten realistisch zijn en ook wel wat tijd durven te geven. Een regionaal samenwerkingsverband oprichten, doe je niet van vandaag op morgen.

Ik heb alle vertrouwen, minister-president, in de oplossing die u aan het zoeken bent. Ik apprecieer het enorm dat u dat naar uzelf toetrekt. Het is niet evident om tussen alle bestuurslagen door te navigeren. Ik ben ervan overtuigd dat u een oplossing zult vinden. Ik kijk ernaar uit. Dat zal een goede oplossing voor de Warande zijn.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik wil mevrouw Almaci bedanken voor haar vraag. Het is belangrijk dat we het er hier over hebben. Uiteraard is het ook voor mij, als Kempenaar en als Turnhoutenaar, een dossier dat mij zeer nauw aan het hart ligt. Ik was er indertijd al bij toen de provincie de Warande overnam, als medewerker van gedeputeerde Jos Geuens, maar ook als gemeenteraadslid. Dat was een heel goede oplossing voor de Warande in de specifieke context van Turnhout. Turnhout is een centrumstad, met alle problemen die erbij horen maar met veel minder financiering door het feit dat er in de jaren 70 geen fusie is gebeurd, waardoor de rand van de stad niet bij de stad hoort. Dat maakt dat de Warande financieel niet meer draaglijk was voor de stad Turnhout.

De Warande heeft ook echt gefloreerd door die overname. Er zijn gigantische investeringen gebeurd, eerst onder leiding van Jos Geuens en Ludo Helsen, nadien door de betreurde Peter Bellens, waar ik heel veel waardering voor heb gehad, zeker voor zijn werk in de Warande. Er was ook een heel straffe directeur, Staf Pelckmans, die we hier allemaal kennen, en er waren heel veel straffe medewerkers. En nu zie je dat inderdaad helemaal de verkeerde richting uit gaan. Ik maak mij daar bijzonder veel zorgen over. Ik vraag me echt af waar de provincie mee bezig is. Het is inderdaad iets dat in de provincie besproken moet worden, niet hier.

Als we naar de toekomst kijken, merk ik dat iedereen voor de Warande een goede oplossing wil. Het is inderdaad een moeilijke casus. Er is een heel goede reden waarom het indertijd is weggehaald door de stad. Ik snap ook de moeilijkheid om het naar Vlaanderen te laten gaan.

Ik zou een heel concrete vraag willen stellen. Er is indertijd terecht – en daar was collega D'Hose bij betrokken – een uitzondering gemaakt voor de Warande, net vanwege de specifieke context. Toen persoonsgebonden materies weggingen bij de provincies, is er een hele onderhandeling geweest met de verschillende lokale besturen die overnamen, of met de Vlaamse overheid die overnam en een heel financiële vereffening die daarmee gepaard ging. Daar waren afspraken rond. Als er nu een andere oplossing voor de Warande uit de bus komt, dus het gaat weg bij de provincie – stel u die situatie voor –, wat gebeurt er dan? Hoe gaat het geregeld worden? Welke garantie is er dan dat de financiële middelen ook effectief meegaan? En voor hoelang kunnen die middelen gegarandeerd worden? Want dat is natuurlijk ook een heel belangrijk issue in heel dit verhaal. Als er gezocht wordt naar een lokale, of naar ik hoor een bovenlokale oplossing, dan zijn de financiële middelen echt cruciaal.

Ik heb nog een laatste bedenking. Ik weet dat ik al wat langer aan het woord ben, maar het is echt een heel belangrijk dossier voor mij. We stellen allemaal vast dat de schaal van Vlaanderen te hoog is en de schaal van Turnhout te laag. Men had vroeger een tussenniveau waar ook verkozen mandatarissen over konden beslissen, namelijk de provincies. Het verhaal van de Warande is misschien ook het verhaal dat toont dat het tussenniveau ook op het vlak van persoonsgebonden materies, in een aantal dossiers een belangrijke rol had kunnen spelen. Als er nu een andere bovenlokale oplossing wordt gezocht, dan wordt er wellicht gekeken naar een intercommunale samenwerking. Eerlijk gezegd, dan vind ik de politieke controle op intercommunale vaak veel minder uitgebreid dan op het provinciale

niveau. Dat is een bedenking die ik hierbij maak. Maar ik wil vooral een goede oplossing voor de Warande.

Ik ben ook blij, minister-president, dat u zelf aangeeft dat u zich dat aantrekt en dat er samen met de stad naar oplossingen wordt gezocht. Ik volg ook helemaal dat u niet alles open en bloot hier op tafel kunt leggen. Laat ons de stad, de Vlaamse overheid en de provincie vertrouwen zodat er een goede oplossing voor de Warande uit de bus komt, zodat de Warande weer kan floreren zoals ze dat altijd heeft gedaan. Ze is altijd een heel uniek cultuurcentrum geweest, met een heel specifiek Warandemodel. Ik hoop dat dit in de toekomst kan worden gegarandeerd, maar ik maak mij daar bijzonder grote zorgen over.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Dank u, mevrouw Almaci, om deze problematiek weer naar hier te brengen. We hopen inderdaad allemaal dat we een oplossing vinden voor de Warande. Zij zijn een te belangrijke speler in Turnhout en heel de regio Kempen. Ik treed collega Anaf bij in zijn lof voor de provinciale verantwoordelijken en gedeputeerden die hun rol daar goed gespeeld hebben, denk ik. Er is een probleem vandaag. Gelukkig was de provincie er nog om tijdelijk die oplossing te zoeken.

Mevrouw D'Hose, we moeten fusies inderdaad bekijken bij de toekomstige staats-hervorming, maar in die naburige gemeenten heeft geen fusie plaatsgevonden in de jaren 70. Daar heeft collega Anaf naar verwezen. Die gemeentebesturen hebben intussen investeringen gedaan in eigen culturele centra. De vraag of ze in de toekomst gaan fuseren, is een vraag voor die lokale overheden zelf. Het is volledig hun autonomie om die keuze te maken. Ik begrijp dat er nu vanuit die omliggende gemeentebesturen, los van fusie, weinig appetijt is om in zo'n verhaal in te stappen, als ze zelf al heel veel investeringen hebben gedaan en nu zelf hun eigen culturele infrastructuur en aanbod hebben. Ik begrijp die gevoeligheid en de moeilijkheden wel. Ik kan ook alleen maar vaststellen dat het tussenniveau van de provincies, ook voor de persoonsgebonden zaken, toch nog een belangrijke rol zou kunnen spelen. Het standpunt van mijn partij is daar heel duidelijk over bekend.

Minister-president, u antwoordt dat de oplossing bovenlokaal moet worden gevonden. Dan vermoed ik dat dit zal gaan over intergemeentelijke samenwerking, eventueel onder het Bovenlokaal Cultuurdecreet. Nu, ik zou eigenlijk een andere piste willen bewandelen. Het is moeilijk om een voorafname te doen, want het is ook niet echt vanuit de politiek om dat te bepalen, maar we zouden kunnen kijken welke rol ze eventueel kunnen hebben binnen het Kunstendecreet. De Warande kan perfect een aanvraag indienen. Ik hoop dat ze daarin eventueel begeleid kunnen worden en alle kansen krijgen om daar een aanvraag in te dienen en hopelijk – maar dat zal dan van de beoordelingscommissies afhangen – geselecteerd te worden. Maar dan nog is het een oplossing die pas binnen enkele jaren zal ingaan, vanaf 2024.

Wat ik zou willen voorstellen, is om de Warande mee te begeleiden in die piste, in die richting, en ondertussen samen met de provincies vanuit Vlaanderen te bekijken welke overgangsmaatregelen er kunnen worden genomen. Is dat tijdelijk, voor nog twee jaar, het beheer door de provincie bestendigen, dan wel Vlaanderen dat tijdelijk iets op zich neemt of bekijkt wat er met verschillende gemeenten in de regio kan? We kunnen die piste bewandelen. Stel dat een indiening binnen het Kunstendecreet niet zou lukken, dan kunnen we samen alsnog alle andere pistes bekijken die hier gepasseerd zijn. Maar dat lijkt mij de meest duurzame oplossing voor de Warande op lange termijn. Ik hoop dat er eventueel in die richting kan worden geland.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Reeds van in 2019 hebben we met Vooruit gezegd dat het afschaffen van die persoonsgebonden materies bij de provincies een irrationele, louter ideologische keuze was die, denk ik, geen goede keuze is geweest. Dat is heel snel gebleken. Er is dan het decreet Bovenlokale Cultuur gemaakt, maar dat is, helaas, niet zo'n succes. We hebben ook gezegd dat we dat zullen evalueren. Het gat dat geslagen is door het wegnemen van de persoonsgebonden materies, is niet gedicht door het decreet Bovenlokale Cultuur.

Ik wou exact hetzelfde punt maken als collega Van de Wauwer. Ik denk ook dat we moeten kijken wat we binnen het Kunstendecreet kunnen doen om de gaten, zoals de problematiek van de Warande, te kunnen vullen.

Nu, het is geen vraag aan de minister-president, maar, beste collega's, jullie weten dat ik een voorstel van resolutie heb ingediend voor herziening van het decreet, in beperkte mate, maar vooral van het proces. Ik zou graag straks tijdens de regeling der werkzaamheden bekijken wanneer we dit kunnen behandelen en daar hoorzittingen aan koppelen. Wanneer ik de suggestie van collega Van de Wauwer hoor, denk ik wel dat het moet lukken om daar samen de schouders onder te zetten, zodanig dat we bij de volgende ronde van het Kunstendecreet de zaken nog beter kunnen laten lopen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Collega Anaf, u hebt een heel goed punt gemaakt over die financiering. Maar dat is de vorige keer eigenlijk al geregeld in de memorie van toelichting: dat je altijd werkt met een 'juste retour'. En wat bedoelden we daarmee? Hetgeen de provincies vroeger gaven aan de instellingen, moet mee verhuizen met de bevoegdheden. *(Opmerkingen van Orry Van de Wauwer)*

Maar dat is decretaal bepaald.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Bedankt voor de grote bezorgdheid van iedereen over de Warande. Ik denk dat dat op zijn plaats is.

Mijnheer Anaf, de financiële middelen moeten inderdaad meegaan. Het lijkt mij dat mevrouw D'Hose dat gezegd heeft. En de elementen die hier aangereikt worden, zijn de bouwstenen waarop we een oplossing moeten vinden, zonder mij al in de een of andere richting vast te pinnen.

Mevrouw Almaci, ik versta het niet meer, eerlijk gezegd. U hebt heel veel woorden nodig om veel te vertellen, en dat is uw recht. Maar vraagt u mij nu – en dan moet u dat ook zeggen – dat ik mij buiten mijn bevoegdheid met het personeelsbeleid in de Warande ga bezighouden? Want dat is wat u suggereert. Wel, dat ga ik niet doen. Geef vooral uw mensen in de provincieraad de opdracht om in de provincieraad de dingen te doen die ze moeten doen, maar vraag dat niet aan mij. Die dingen komen mij ook ter ore, maar ieder binnen zijn bevoegdheid. En als mevrouw Helsen pistes heeft over dat dat naar Vlaanderen moet, dan lijkt mij dat een gemakkelijksoplossing voor mevrouw Helsen, maar niet de juiste. Wij gaan op zoek naar de juiste oplossing.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister-president, ik betreur eigenlijk wat u op het einde zegt. Ik geef aan, en iedereen geeft dat hier aan, dat dit ongelooflijk belangrijk is voor het Vlaamse kunstenveld, de Warande. Maar het zijn de artistieke mensen die er de brui aan geven, of wier detachering is stopgezet.

Ik heb u gevraagd of het niet de moeite is om eens te kijken naar het beheer sinds de coronacrisis. U zegt mij dat u zich niet hoeft bezig te houden met personeelsbeleid. Maar dat is niet mijn opmerking. Mijn opmerking is dat we met een probleem zitten als er een goedwerkende instelling was waar ondertussen een spontane leegloop is, en er een aantal beslissingen zijn genomen die een impact hebben op de artistieke werking van de Warande, waarbij er meer directeurs en managers en een voorzitter van het autonoom provinciebedrijf zijn dan artistieke leiders.

Het ligt ons na aan het hart, en uiteraard gaat het de provincie na aan het hart. Bestuurders vragen informatie maar krijgen die informatie niet. Ik hoor in ieder geval dat u vindt dat ze die moeten krijgen. Ik geef aan dat het misschien de moeite is om eens de casus te onderzoeken, aangezien het personeel daar op zijn achterste poten staat. En terecht. Dat is alles.

Ik hoor dat u zegt dat dat niet aan u is, dat men dat vanuit de provincie moet doen. Dat betreur ik, want u hebt wel het dossier naar u toe getrokken. Dus nu is het voor mij niet meer duidelijk: neemt u de sturing daarin wel of niet op?

Minister-president Jan Jambon: Ik heb het dossier naar mij toe getrokken vanwege de toekomst van de Warande, niet vanwege het operationeel beleid van de Warande vandaag. Dat is niet mijn bevoegdheid. Maar ik vind als minister van Cultuur dat het wel mijn bevoegdheid is om te kijken naar het feit dat we daar tegen een deadline aan lopen, en we moeten zien dat die deadline niet fataal is voor die instelling. Dat vind ik wel mijn verantwoordelijkheid.

Maar het operationele? Mevrouw Almaci, daar moeten we toch geen tekening bij maken? Het operationele daar, dat is democratische controle van de provincieraad op de raad van bestuur daar, in Turnhout.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik ga antwoorden, minister-president. Dat is het punt: dat de strategische keuzes die gemaakt zijn, de operationele werking in het gedrang hebben gebracht. Er is een gebrek aan competentie – sommigen noemen het wanbeheer – tentoongesteld. Geef de bestuurders de info die ze vragen, laat de provincie daar haar rol spelen, absoluut.

Het werk maken van een strategisch perspectief, daarvan hoor ik dat u dat ter harte gaat nemen. Ik kijk daar echt naar uit. Mijn oproep is om daarbij de personeelsploeg te betrekken. Betrek daarbij ook de vakbond. Geef perspectief, niet alleen aan de gebruikers van de Warande, maar ook aan de mensen die daar werken. Hun rol werd gewaardeerd. Toon hun dat. Ik denk dat dat belangrijk is als minister-president. Het is maar een advies dat ik kan geven. Maar ik denk dat het strategische en het operationele vandaag keihard samenhangen. Dat is de vaststelling in dit dossier, dat daar foute keuzes zijn gemaakt. Een straf team, een straffe werking: dat is waarom de Warande vandaag bij iedereen zulke emoties oproept. Maar daarna is het helemaal fout gelopen.

Wat die duidelijkheid over de vernieuwde organisatiestructuur betreft: geef de betrokken mensen voldoende informatie, en toon dat u begrijpt dat het strategische samenhangt met dat artistieke. Dat is mijn oproep. Ik kijk uit naar het resultaat. Ik hoop dat het ook richting de culturele partners en de mensen op het veld een verhaal mag worden van het waarderen van het werk dat zij doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de toekomst van de Boekenbeurs en de gereglementeerde boekenprijs – 1850 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Door de coronacrisis werd de hoogmis van het boek, de Boekenbeurs in Antwerpen, in het najaar van 2020 geannuleerd. En spijtig genoeg vond Boek.be geen overnemer en ging de organisator failliet.

Gelukkig kwamen er het jaar daarna twee alternatieven. LEES!, het boekenfestival in Antwerpen, en Boektopia in Kortrijk. Op een gegeven moment hoopten we dat LEES! het nieuwe volwaardige alternatief voor de Boekenbeurs zou worden. Spijtig genoeg vernamen we dat LEES! in 2021 geen vervolg zou krijgen. Voor Boektopia in Kortrijk volgde in 2022 wel nog een nieuwe editie. Dan liep het allemaal wat vast en lag het ook allemaal wat stil. Het was ook moeilijk om hier vanuit de overheid in tussen te komen. Het moet iets zijn dat van onderuit, vanuit een bepaalde richting moet groeien, en dan is het aan de overheid om mee te faciliteren.

Gelukkig hoorden we in een uitzending van Kanaal Z een interview met Kris Hoflack, CEO van Standaard Uitgeverij – de man is ons hier goed bekend – dat de uitgevers overleggen over een terugkeer van de Boekenbeurs naar Antwerpen. De heer Hoflack zei dat enkel een grote centrumstad als Antwerpen voldoende bezoekers kan waarborgen voor een boekenbeurs. Ik denk dat dit juist is als je de cijfers vergelijkt. De laatste Antwerpse Boekenbeurs, in 2019, haalde 123.000 bezoekers. Opvolger Boektopia in Kortrijk haalde slechts 28.000 bezoekers. Met alle respect voor Kortrijk of voor minder grote steden, je hebt inderdaad een grotere schaal nodig.

Nu, wat de toekomst ook brengt, het is gewoon belangrijk voor het boekenvak dat er opnieuw een volwaardige boekenbeurs komt. Ik denk dat u het daar volmondig mee eens bent. En natuurlijk, in dat opzicht is de gereglementeerde boekenprijs ook een belangrijk element in het grote verhaal. Daarom heb ik een aantal vragen.

U liet eerder weten dat BoekenOverleg zich blijft inzetten voor een nieuwe boekenbeurs in Vlaanderen. Dat is belangrijk. Is het interview op Kanaal Z een positief teken aan de wand? Bent u op de hoogte van de gesprekken? Kunnen we daar iets mee doen? Geraken de neuzen in dezelfde richting? Wanneer zouden we die neuzen in dezelfde richting kunnen krijgen? Want natuurlijk, als het jarenlang niet heeft plaatsgevonden, zorgt dat ervoor dat je opnieuw een gat moet vullen en weer een nieuw publiek moet vormen, terwijl dat er eigenlijk vandaag en gisteren ook al was.

Ik vraag me af wat de stand van zaken is van de gereglementeerde boekenprijs. Is er een akkoord gevonden over onder andere de verlenging van de beschermingsperiode van zes maanden naar een jaar en de beperking op de korting van de levering aan bibliotheken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, mevrouw D'Hose voor de vraag.

Zoals ik eerder al aangaf, is er tussen uitgevers en boekhandels opnieuw een structurele dialoog. Boekhandels en uitgevers werken intussen ook nauw samen in het kader van de generieke boekencampagne. Dat was al zo eind vorig jaar, rond de

boekenactie 'Schenk een boek', en wordt nu met een derde actie rond de Jeugd-boekenmaand verdergezet. Deze actie ging op 1 maart 2023 van start en genereerde op één dag meer dan 2500 deelnemers. Ook de Vlaamse literatuurprijs, de Boon, die op 30 maart 2023 voor de tweede keer wordt uitgereikt, wordt door alle spelers samen beheerd.

Ik ben alvast verheugd dat de protagonisten uit het boekenveld elkaar weer weten te vinden. Ik blijf bereid, zoals ik altijd al heb aangegeven, om waar nodig een zinvolle faciliterende rol op te nemen.

Een landelijke boekenbeurs is een belangrijk instrument om zowel het economische als het maatschappelijke belang van het boek te versterken. Dat ook het maatschappelijke belang van het boek kan worden versterkt, is voor mij wel een cruciale voorwaarde voor ondersteuning. Ik denk daarbij aan voldoende aandacht voor een flankerend beleid rond leesbevordering, inclusie, innovatie en internationalisering. Bij voorkeur wordt dat luik dan vormgegeven door het brede boekenvak, zodat de Boekenbeurs een gedragen evenement wordt dat alle spelers versterkt en ruime weerklank kent in Vlaanderen.

In de nabije weken, de weken die nu komen, staan er verdere gesprekken met uitgevers en boekhandels gepland, waar ook Literatuur Vlaanderen bij betrokken is. Het is dus mijn aanvoelen, toch wat betreft de gesprekken waar ikzelf of mijn kabinetschef bij geweest zijn, dat het de goede kant opgaat. Het momentum is er om te landen met een nieuw concept en met alle betrokken spelers om naar die ene Boekenbeurs te gaan. Ik doe hier geen vooraankondiging. Ik zeg alleen maar dat iedereen weer met elkaar praat. Ik heb, denk ik, de partijen weer met elkaar kunnen connecteren. Het is tijd om het landingsgestel uit te zetten. Maar het is natuurlijk maar rond als het rond is.

Wat de gereglementeerde boekenprijs betreft: afgelopen maandag, 6 maart 2023, organiseerde het BoekenOverleg de achtste Staat van het Boek hier in het Vlaams Parlement, met tal van sectorspelers, waaronder ook boekhandels en uitgevers. Een van de thema's die daar aan bod kwamen, was kansen en bedreigingen voor de boekhandels, waar ook de verlenging van de beschermingsperiode en de korting van de levering aan bibliotheken inzake de gereglementeerde boekenprijs ter sprake kwamen. Daar is nog geen akkoord over. Ik denk dat het zinvol is dat uitgevers en boekhandelaars eerst een structureel overleg verder uitbouwen en dat uitgevers opnieuw toetreden tot het BoekenOverleg. Zo kan er ook rond de gereglementeerde boekenprijs een sectorbreed standpunt worden ingenomen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dank u wel, minister-president. Een en ander lijkt toch wel in een stroomversnelling te geraken, als ik u goed beluister. Hartelijk dank om daar mee uw schouders onder te zetten. De push van een overheid is toch altijd een belangrijke facilitator.

Spreken we over een eventuele editie najaar 2023 of is dit nog te voorbarig om de doorstart te kunnen maken?

Op de gereglementeerde boekenprijs zullen we later terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Ik ben ook heel tevreden om te vernemen dat er mogelijk toch wat vaart zit in de dialoog om weer naar een soort boekenbeurs te gaan. Het is allemaal nog niet afgeklopt, maar laat ons hopen dat Vlaanderen daar weer van kan genieten. Maar ja, dat is ook niet echt de verantwoordelijkheid van de

Vlaamse Regering. U kunt alleen maar faciliteren en, net als wij, hopen dat de gesprekken tot iets leiden.

Ik was vorige week op de Staat van het Boek. Daar was behoorlijk wat volk. Het was allemaal zeer interessant. Naar aanleiding daarvan heb ik toch nog wel wat vragen rond de gereguleerde boekenprijs, meer bepaald rond de handhaving daarvan. Want het is goed om een prijs te reglementeren, maar het moet ook gehandhaafd worden. Er was voorzien om een geschillencommissie op te richten. De vraag is: is die er nu eigenlijk al en, indien die al geïnstalleerd zou zijn, wie maakt daar deel van uit? Zijn er al geschillen behandeld? Met welk resultaat?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Ik heb niet echt een bijkomende vraag, maar ik wil vanuit Vooruit steun geven aan de minister-president. Ik ben ook verheugd te vernemen dat er weer dialoog is en perspectief op een hernieuwde boekenbeurs. Want het alternatief in Kortrijk was een goede poging maar niet met dezelfde 'ampleur', allure en impact als de grote Boekenbeurs. U hebt van onze kant alle steun in de stappen die u hierin zet.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik wil het vel van de beer niet verkopen voor hij geschoten is. Dank u dat u mij aanmoedigt, maar voor alle duidelijkheid: je hebt maar een akkoord als je een akkoord hebt. Ik heb daar recent nog vele ervaringen mee gehad, op andere domeinen weliswaar.

Ik kan nog niets zeggen voor het najaar 2023. Ik zeg dat we een landingspiste aan het inzetten zijn, maar je hebt maar een akkoord als je een akkoord hebt.

Wat de geschillencommissie betreft, mevrouw Brouwers: ik zal in het verslag de samenstelling van de commissie doorgeven. Ik heb dat niet bij de hand, het is ook geen parate kennis. We hebben daarvoor te veel commissies in het cultuurveld.

(N.v.d.r.: Het kabinet van minister-president Jambon heeft ons ter zake de volgende aanvulling bezorgd: "U vindt hierbij de samenstelling, met tevens de informatie dat de commissie nooit is bijeen hoeven te komen omdat er geen formele klachten zijn neergelegd: Dhr. Vanbelleghem Jerry (voorzitter), Dhr. Van Bockstal Koen, Mevr. Ghysels Gerda, Dhr. Rosseel Yves, Mevr. Geerinck Hilde.")

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik heb niets meer toe te voegen, behalve dat we ernaar uitkijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.